

โรคไข้ปวดข้อยุงลาย (โรคชิคุนกุนยา, Chikungunya fever)

โรคไข้ปวดข้อยุงลาย หรือ โรคชิคุนกุนยา (Chikungunya fever) เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อ Chikungunya virus มีุงลายและยุงก้นปล่องบางชนิดเป็นแมลงนำโรคในประเทศยุงลายสวน (*Aedes albopictus*) และยุงลายบ้าน (*Aedes aegypti*) เป็นพาหะที่สำคัญจากการศึกษาข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2556 (ค.ศ. 2009 - 2013) พบว่าในประเทศไทยมีการระบาดของโรคนี้นี้มีผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) 52,057 ราย อัตราป่วย 82.03 ต่อประชากรแสนคน แต่ในปี พ.ศ. 2553 อัตราป่วยลดลงอย่างมากเท่ากับ 2.46 ต่อประชากรแสนคน และต่อมาในปี พ.ศ. 2554 - 2555 (ค.ศ. 2011 - 2012) อัตราป่วยลดลงอย่างต่อเนื่องเหลือ 0.26 และ 0.13 ตามลำดับ และในปี พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) จำนวนผู้ป่วยสูงขึ้นเล็กน้อย อัตราป่วยเท่ากับ 0.19 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิตจากโรคนี้นี้ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา

ในปี พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้ปวดข้อยุงลาย 190 ราย อัตราป่วย 0.29 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต (รูปที่ 1) พบผู้ป่วยเพศหญิง 114 ราย เพศชาย 76 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 : 1.5 อัตราป่วยสูงสุดในกลุ่มอายุ 65 ปี ขึ้นไป เท่ากับ 0.40 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 45 - 54 ปี (0.39) กลุ่มอายุ 55 - 64 ปี (0.36) และกลุ่มอายุ 35 - 44 ปี (0.34) (รูปที่ 2) อาชีพรับจ้างมีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 34.74 รองลงมา คือ เกษตรกรรม (13.16%) นักเรียน (11.05%) และงานบ้าน (7.37%) อาชีพอื่น ๆ (22.11%) ผู้ป่วยเป็นสัญชาติไทยทั้งหมด พบผู้ป่วยสูงสุดในเดือนตุลาคม 87 ราย ร้อยละ 45.79 รองลงมา คือ พฤศจิกายน 37 ราย (19.47%) กันยายน 25 ราย (13.16%) และธันวาคม 16 ราย (8.42%) พบต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และพฤษภาคม เดือนละ 1 ราย ผู้ป่วยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 163 ราย ร้อยละ 85.79 ในเขตเทศบาล 27 ราย (14.21%) ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่ โรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 65.26 รองลงมา คือ โรงพยาบาลศูนย์/

โรงพยาบาลทั่วไป (22.11%) คลินิก/โรงพยาบาลเอกชน (9.47%) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (3.16%) ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอก ร้อยละ 73.68 และผู้ป่วยใน ร้อยละ 26.32 มีรายงานผู้ป่วยใน 9 จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส มีอัตราป่วยสูงสุด 20.77 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภูเก็ต (2.94) สุราษฎร์ธานี (0.87) ชุมพร (0.40) พัทลุง (0.39) นครศรีธรรมราช (0.19) ระยอง (0.15) ฉะเชิงเทรา (0.14) และกรุงเทพมหานคร (0.02) (รูปที่ 3,4) ไม่พบการระบาดของโรคไข้ปวดข้อยุงลายที่มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนในปี พ.ศ. 2557

ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ปี พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้รับตัวอย่างเลือดเพื่อตรวจยืนยันการติดเชื้อไวรัสชิคุนกุนยา รวม 88 ตัวอย่าง ให้ผลบวก 15 ตัวอย่าง ร้อยละ 17.05 เป็นการตรวจหาสารพันธุกรรมต่อเชื้อไวรัสชิคุนกุนยา 31 ตัวอย่าง ให้ผลบวก 7 ตัวอย่าง (22.58%) และการตรวจหา antibody ต่อเชื้อไวรัสชิคุนกุนยาด้วยวิธี ELISA 57 ตัวอย่าง ให้ผลบวก 8 ตัวอย่าง (14.04%)

สรุป ปี พ.ศ. 2557 โรคไข้ปวดข้อยุงลาย สูงกว่าปี พ.ศ. 2556 จำนวน 64 ราย ผู้ป่วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กลุ่มอายุ 65 ปี ขึ้นไป มีอัตราป่วยสูงสุด ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ กลุ่มอาชีพรับจ้างมีอัตราป่วยสูงสุด ผู้ป่วยส่วนใหญ่รักษาที่โรงพยาบาลชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ให้การสนับสนุนผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการโรคไข้ปวดข้อยุงลาย

ผู้เรียบเรียง

พวงทิพย์ รัตนะรัต

บรรณาธิการวิชาการ

นพ. โรม บัวทอง, นายวันชัย อาจเขียน

Fig.1

Reported Cases of Chikungunya fever per 100,000 Population, Thailand, 2009-2014

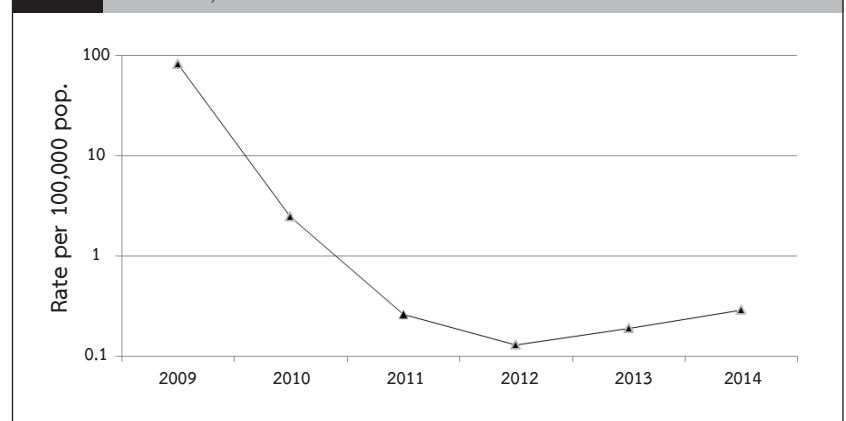

Fig.2

Reported Cases of Chikungunya fever per 100,000 Population, Thailand, 2014

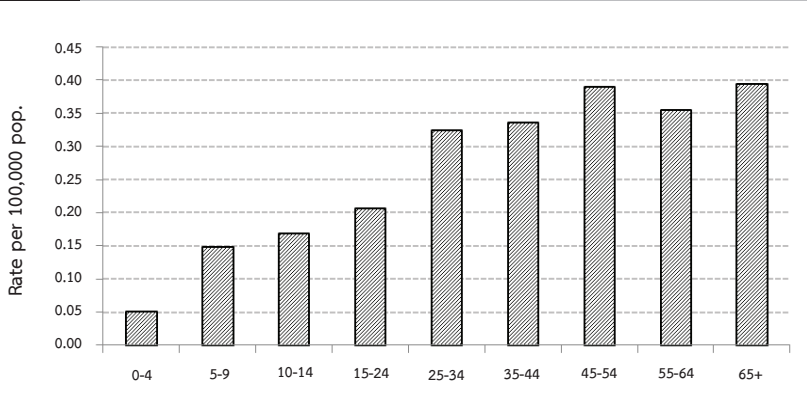

Fig.3

Reported Cases of Chikungunya fever per 100,000 Population by Region, Thailand, 2010 - 2014

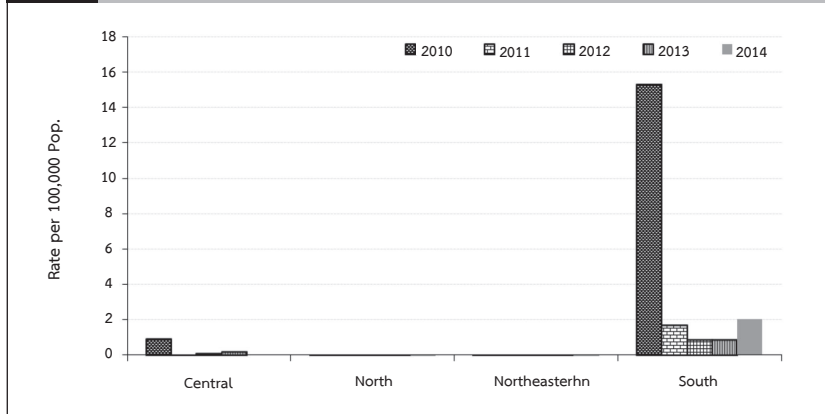

Fig.4

Cases of Chikungunya fever per 100,000 Population by Province, Thailand, 2014

